

Hopperne kommer under lup

I det andet afsnit om klargøring af hopper til afprøvning fortæller Hans Jørgen Hoeck bl.a. om kondition og indspringning af hopperne

Tekst og foto: Britt Carlsen

Mens hopperne i de første uger har fulgt et fælles træningsprogram, med små individuelle forskelle, så tilrettelægges træningen hen mod slutningen af forløbet helt individuelt for den enkelte hoppe.

Som Hans Jørgen Hoeck fortalte i sidste nummer af Ridehesten, så lægger han stor vægt på, at hestene kender og reagerer på den fremadgående hjælp. Det er alfa og omega for succes ved fremvisningen til kåringen. Selvom Dorthe og Hans Jørgen Hoeck gennem de sidste 8 år har trænet mange vindere og topplacerede hopper og hingste ved kåringer og afprøvninger i de forskellige hjemlige avlsforbund, så er succes for dem også glæden ved at have gjort et godt job.

- Vi kan holde præcist lige så meget, om ikke mere, af en ridelig, fornuftig hoppe, som kan blive til en god og stabil ridehest for en heldig rytter, sammenlignet med de hopper som står på fløjen til sidst, fortæller Dorthe bakket op af Hans Jørgen. Også derfor kunne de ikke drømme om at sortere i de hopper og hingste, som avlerne kommer med til klargøring. Alle er velkomne.

Og hvad er det så, de flittige ejere på Hesselhøj Hestecenter på Fyn bl.a. lægger vægt på?

Kondition, muskler og mælkesyre

Hesten skal lægge sig blødt til på tøjlen og bruge den øverste halsmuskel, den må ikke spænde imod hånden med underhalsen. Hesten skal i begyndelsen have lov til at placere sit hoved, hvor den føler sig bedste tilpas, og kan balancere, men hellere lidt dybt end for højt. Vigtigst er det dog, at de former sig sådan, at de kan svinge i ryggen og være uden spændinger fra ører til hale.

Man skal se på den enkelte hests bygning, og overveje hvordan den skal trænes for at den muskelmæssigt former sig bedst, så man kan få lavet overlinie og hals på den. For nogle heste betyder det, at de skal gå dybt fortil, og det vigtigste er, at det daglige arbejde fungerer på en positiv, opbyggende måde. Så må man et par dage før kåringen og på selve dagen forsøge at forme den lidt mere fortil, så den mere ligner "flokken".

Hesten kender i begyndelsen ikke til hjælpen fra schenken, men den kender den fremadgående hjælp fra longearbejdet som stemme og pisk. Derfor rides hestene med en pisk som kan understøtte rytterens fremadgående signal: stemme, schenkel, pisk. Så hesten lærer betydningen af rytterens schenkel at kende.

Hestene skal bringes i en sådan kondition, at de skal kunne rides i 20 minutter uden at være mærket af det. Hans Jørgen Hoeck fokuserer meget på hestens vejrtrækning. De må ikke blive stakåndet og

forpustede. Træningen er hele tiden en afvejning af, hvor meget de kan tåle uden at blive stressede.

- Man kan let komme til at køre de unge heste "døde" og fuld af mælkesyre, hvis

Anspringset bør man lave ud af hjørnet, således man har bøjningen fra hjørnepasseringen, og hesten har hele langsiden foran sig til at galopere frem på. På de unge heste er det især vigtigt, at signalet til anspring er tydeligt, og at hesten anspringer for en ledende indvendig tøjle, og tager støtte på den udvendige tøjle.

man rider for meget frem, forklarer han. Desuden mister de sving, bæring og løsgøring, hvis du hele tiden rider dem over tempo. Vi har en sti udenfor, hvor vi lader dem trave lidt mere frisk frem. De nyder at komme ud og får en naturlig fremdrift og et løft som man kan bruge positivt i den videre træning.

Gangarter og anspring

- Vi begynder at galopere på unghestene hurtigst muligt, og hestene arbejdes meget i denne gangart, fortæller Hans Jørgen, der har den holdning, at et godt galoparbejde også ofte er medvirkende til at forbedre hestens travbevægelse. Mens det omvendte sjældent er tilfældet.

Galoparbejdet omfatter mange overgange mellem galop-trav med efterfølgende anspring, når hesten har genfundet sin balance og bæring i traven.

Anspringset bør man lave ud af hjørnet, således man har bøjningen fra hjørnepasseringen, og hesten har hele langsiden foran sig til at galopere frem på. Det er ikke afgørende om det er rigtig eller forkert galop man får, det vigtigste er at man får galop og så rose hesten for det. At de finder galoppen er i sig selv et mål, er det så forkert må man roligt tage den op i trav, og så forsøge sig igen, når den har genfundet roen og balancen i trav. Ofte er det også sådan, at det er rytterens placering i sadlen og forarbejdet til anspringet, som afgør om hesten springer an i rigtig galop.

Skridten er en gangart som mange ryttere forsømmer at arbejde i og udvikle hos hesten, og det er en fejl. Ved afprøvninger tæller skridtkarakteren præcist lige så meget som karakteren for trav og galop. Unghesten skal derfor lære at skridte taktfast og afslappet af sted under rytter.

På de unge heste er det især vigtigt, at signalet til anspring er tydeligt, og at hesten anspringer for en ledende indvendig tøjle, og tager støtte på den udvendige tøjle. På den måde lærer hestene at blive ved rytteren i anspringet, forstået på den måde, at de ikke slår fra eller spænder imod rytterens hånd. Man kan roligt lave mellem 10 og 20 anspring og overgange i en lektion, for at sikre sig, at hesten for-

står signalet og reagerer rigtigt på det. Det kan dog i begyndelsen være vanskeligt for rytteren at placere sig helt korrekt på den unge hest. Det vigtigste er dog, at man med sin vægt på indvendig sædeben og i indvendig bøjle giver hesten støtte til at springe rigtigt an, for ofte må man i starten løbe unghesten lidt i gang i traven, for at få den til at galopere.

Gennem dette galoparbejde kan man

Et godt resultat i løsspringning er et resultat af, at hesten har fået mange gode oplevelser i træningen. Hans Jørgen Hoek leder hestene gennem banen første gang de skal løsspringe. For trækkerens sikkerhed er det vigtigt at man går foran i en rimelig lang snor, så man ikke bliver væltet omkuld, hvis hesten springer højt op over bommene eller løber frem. De kender også den ledende pisk fra longearbejdet, så en person bag hesten til at lede den frem gennem slusen, kan være en udmærket løsning til de lidt mere skeptiske heste.

forbedre hestens takt, sving og bæring i traven, hvis man husker at ride frem i overgangen til trav, og hele tiden tænker på at have hesten fremme foran sig.

I det hele taget er det en fordel at arbejde mere i den gangart hesten er bedst til. På den måde kan man lettere få den løsgjort. Selvom man vælger at arbejde mere i den ene gangart, må man ikke glemme også at få hesten arbejdet i de andre gangarter.

Det er f.eks. en misforståelse og i øvrigt alt for sent, hvis man begynder at øve øget trav de sidste dage op til kåringen, dermed opnår man kun at gøre hestene stive og stramme.

Skridten er en gangart som mange ryttere forsømmer at arbejde i og udvikle hos hesten, og det er en fejl. Ved afprøvninger tæller skridtkarakteren præcist lige så meget som karakteren for trav og galop, og det er da ærgerligt at komme til kåring, og der finde ud af, at man har gjort for lidt for den gangart i træningen, og dermed få en langt mindre karakter for skridten end hestens grundgangart egentlig berettiger til.

Ungheste skal lære at skridte taktfast og afslappet af sted under rytter. Det slider ikke på hesten, at skridte meget, tværtimod giver det kondition. Efter arbejdet er hesten mere afslappet og lidt træt, og derfor vil en halv times skridt, gerne ud i naturen, være medvirkende til at give hesten tillid til at kunne skridte afslappet og afspændt med rytter.

Som det er tilfældet i det øvrige arbejde med hesten, skal hesten også i skridtarbejdet gå energisk og villigt frem for rytterens schenkel. Man må endelig ikke straffe hesten, hvis den sætter i trav, som en reaktion på rytterens fremadrivende hjælp. Det er positivt, at man får en fremadrettet reaktion. I stedet for tager man bare hesten roligt op i skridt igen.

Hesten skal i skridt under rytter kunne gå afslappet og rytmisk, så den kan sænke hoved og hals og bruge hele sin overlinie og populært sagt "skridte gennem hele kroppen".

I al arbejdet med hestene skal man hele tiden vide, hvorfor man bruger sin schenkel og hvornår det er nødvendigt at understøtte schenkelen med pisken. Man

Ungheste bliver ofte duperet af "farlige" ting. Derfor bør hestene have lært at komme tilbage i den halve parade. Det kan man med fordel indlære i en hjørnepassage, hvor man stiller hesten i nakken til indvendig side, giver efter på indvendig tøjle, og så ved at bruge indvendig schenkel - rider hesten op til den understøttende udvendige tøjle.

skal være klar over, hvilken reaktion man vil have fra hesten, og er man tilfreds med reaktionen, så skal man huske at rose den for det.

Ude og inde

- Vores kåringshopper har gået i begge ridehaller, på begge udendørsbaner, gået gennem gården og inde på springbanen inden de kommer til kåring. Det er naivt at tro, de går rundt ved det hvide hegn til kåringen, hvis de aldrig har været udenfor ridehallen, forklarer Hans Jørgen.

- Ungheste bliver ofte duperet af "far-

lige" ting. Det er vigtigt, man ikke rider hen imod det den ser på, for det giver den kun et valg; at stoppe. Så er det bedre at stille dem lidt væk fra det de er bange for og så ride lidt i sidebevægelse forbi. Derfor bør hestene også have lært at komme tilbage i den halve parade. Det kan man med fordel indlære i en hjørnepassage, hvor man stiller hesten i nakken til indvendig side, giver efter på indvendig tøjle, og så ved at bruge indvendig schenkel - rider hesten op til den understøttende udvendige tøjle. Har hesten lært dette, kan man med fordel bruge dette, hvis de kigger på barrieren, tilskuerne eller dommerne ved afprøvningen.

At det kan være vanskeligt at holde hopperne helt ude til hegnet på kåringsdagen er helt naturligt. Derfor er det også en god idé hjemmefra, at ride dem indenfor hovslaget, så de vænner sig til ikke at have barrieren som en hjælp til ligeudretning og balance. Det gør det også lettere at vise hesten frem, hvis den bliver bange for dommerne på langsiden.

Hestene bør lære at arbejde med flere andre heste i hallen. For mange heste giver det også forøget tryk, når man er flere sammen. Det er en god lære inden kåringen, hvor de skal gå flere sammen både på opvarmningsbanen og under bedømmelsen.

Hans Jørgen Hoeck bruger bomme på jorden mellem forhindringerne til at lære hesten en god rytme i serien. Det er også med til at gøre galopsspringene ens i størrelse, og lære hesten at bruge sig over ryggen.

Løsspringning på begge volter

Når hestene introduceres til løsspringning går Hans Jørgen Hoeck altid langsomt frem. Hestene skal have tillid til opgaven, så i begyndelsen lærer de blot slusen at kende, uden forhindringer eller bomme på jorden.

Også når det gælder løsspringning er tillid nøgleordet. For at hesten skal kunne vise sine evner for dommerne på dagen gælder det om at opbygge hestens tillid og tro på egne evner i hele træningsforløbet. Højt tempo og svingende piske er ikke vejen frem. Er den på vej og det passer anstændigt så skal man lade den gå ind i serien roligt og afslappet. På den måde kan de selv lære af deres fejltagelser uden at blive stresset af knaldende piske. Et nedslag i træningen er ingen skam, det lærer hesten forhåbentlig noget af. Den røde tråd fra mønstring til ridning er hestens positive reaktion på den fremadbevægende hjælp, og det gælder også i løsspringning. Som i al anden anvendelse af fremadbevægende hjælp, skal denne hjælp komme bagfra. Hesten forstår ikke brugen af en knaldende pisk, hvis det sker foran den. Desuden skal man kun bruge pisken, også i forbindelse med løsspringning, når det er absolut nødvendigt. Overdreven og unødigt brug af pisken fremmer ikke hestens forståelse for piskens betydning, og skaber i stedet usikkerhed og stress.

På Hesselhøj Hestecenter springer man hestene på begge volter. Ved kåringer og afprøvninger sker testen altid på venstre volte, men Hans Jørgen finder det vigtigt, at hesten er trænet på begge volter.

- De bør springes på begge volter for at forblive lige i deres benteknik. For meget springning på en og samme volte kan gøre hestene skæve i kroppen og dermed også skæve i deres benteknik. Samtidig bliver hestenes venstre forben langt mere

belastet end det højre (galoppen og landingen).

På Hesselhøj er indgangen til hallen i den ene ende. Hvis hestene er meget ivrige i løsspringningen, så hjælper det rent faktisk at springe dem på den volte, der leder dem væk fra indgangsdøren. Så kan man vende dem, og lade dem springe den an-

Mønstring skal øves, men det er ikke noget man skal bruge for meget tid på i klargøring til sadelkåringer. Hestene kan miste takten ved for meget mønstring, såfremt mønstreren ikke kan følge den. Det vigtigste er, at de lærer at følge mønstreren. Når de kender den fremadbevægende hjælp fra longearbejdet, hvor en ekstra hjælper driver dem rundt på volten, så lærer de hurtigt at følge med mønstreren, når de oplever en person drive dem frem bagfra. Det drejer sig ikke så meget om fart, men mere at de vænner sig til hele tiden at følge mønstreren.

den vej, når de begynder at slappe af og koncentrere sig om opgaven.

Alle heste bliver som regel også longeret i ca. 10 minutter inden de kommer ind til løsspringning. Det tager lige toppen af energien og gør dem mere afslappede og i stand til at koncentrere sig. Samtidig giver det også en udmærket opvarmning af hestens muskulatur.

Afstanden mellem forhindringerne varierer alt efter hestens galopformåen, afstanden mellem forhindringerne i serien er mellem 6,5 og 7,5 alt efter om hesten skal lære at strække sig mere og andre at samle sig. Som hovedregel skal træningen i løsspringningen give hestene selvtillid. Selvtillid betyder, at de springer bedre på kåringsdagen. Størrelsen på den sidste forhindring varierer naturligvis også alt efter hestens kapacitet og mod, typisk mellem 1.10 - 1.40 m, men det skal være nemt for dem. Nogle skal have et stort spring fordi de buldrer på, så de har behov for at lære at tænke sig om, forklarer Hans Jørgen, som næsten udelukkende træner sine heste på bomspring. Det gør dem også mere opmærksomme på kåringsdagen, hvor der ofte er planker eller lignende som fyld under forhindringerne.

Når så mange heste trænes samtidig, så er det nødvendigt at lave notater om de enkelte heste, og specielt i løsspringningen, hvor man kan sammenligne de enkelte heste og lave foderplanerne i den forbindelse, er Hans Jørgen Hoecks erfaring.

Tålmodighed og glæde

I den hyggelige stue på Hesselhøj Hestecen-

Hestene på Hesselhøj Hestecenter får lov til at være heste. Forstået på den måde, at de kommer på fold mellem 4 og 7 dage ugentligt, og soigneringen er derfor et minimum. Det er først de sidste par uger op til kåringen, at de begynder at blive ekstra shinet, klippet, gennembørstet og vasket.

Fodervognen på Hesselhøj ligner en bedre buffet for heste. Foruden havre og byg står foderplanen på en müsliblanding fra Havens, forskelligt melasse samt sojaolie. Hvis der er heste, som er kræsnere eller går fra foderet, indeholder foderrummet yderligere nogle forskellige mærker tilskudsfoder, müsli og piller, der kan tilfredsstille selv den mest kræsnere, samt sojaskrå til hjælp til muskelopbygning. Og så naturligvis ekstra vitaminer og mineraler. Fodringen op til kåringen er et spørgsmål om justering og finjustering, og derfor kan foderplanerne ændres fra dag til dag.

ter forsøger Dorthe og Hans Jørgen Hoeck at forklare, hvorfor deres fokus langsomt er flyttet fra konkurrencehestene og over på klargøring af ungheste, og hvorfor det arbejde er så interessant og givende.

- Man skal kunne lide at have med ungheste at gøre, have tålmodighed og ikke blive irriteret. I det øjeblik man tænker: dumme hest - så er man på forkert vej. Bandedord og temperament betyder, at man har mistet overblikket. Og netop overblik er så vigtigt, når det gælder arbejdet med de unge heste. Det er hestene som skal arbejde og rytteren/træneren skal bevare overblikket. I arbejdet med ungheste skal man også lære, at blive tilfreds med små fremgange og den rigtige reaktion fra hesten. Så selvom den er tiltænkt et liv som ridehest, så skal man huske på, at alt arbejde starter fra jorden, fra omgangen med hesten i stalden, til og fra fold, i longearbejdet og løsspringningen.

For mange ryttere og trænere er konkurrence målet med deres træning, og helst international konkurrence, men arbejdet med de unge heste er også en stor udfordring, og meget tilfredsstillende, når det går godt og tingene lykkes, forklarer Hans Jørgen Hoeck. Ved Dansk Varmblods hingstekåring i Herning i marts havde teamet fra Hesselhøj 15 hingste og en championatshest til start. Syv af hingstene opnåede adgang til afprøvning.

Stil krav til dig selv

- Det er horsemanshipet i uddannelsen af de unge heste, som gør det så udfordrende og spændende, fortsætter han. Han sidder selv på mellem 8 og 12 heste dagligt, men de sidste fire/fem uger op til kåringen sidder han og hustruen Dorthe på samtlige heste. Det betyder også, at den første hoppe er under sadel kl. 6 om morgenen, og den sidste forlader ridehallen ved 9-tiden om aftenen.

Med så mange heste i stalden (plads til 70 hvoraf de ca. 50 er heste til klargøring

og tilridning), så kommer der også mange hesteejere og avlere på stedet. Den kontakt sætter Dorthe og Hans Jørgen stor pris på, og de genser også en del af unghestene, når de skal sættes til salg, for ved siden af træningscentret driver parret også en salgstald med gode kontakter til udenlandske ryttere og trænere.

- Det er ikke billigt, at have en hest i træning, så hestens ejer kan med god ret stille nogle forventninger til det arbejde

man udfører. Det betyder også, at vi - trænere/ryttere - i dette job bør være særdeles selvkritiske og analyserende for fortsat at opnå tilfredsstillende og gode resultater. Det nytter ikke noget kun at juble over en fløjplads, man skal også gøre sig lange og seriøse overvejelser, når tingene ikke er gået som forventet, slutter Hans Jørgen Hoeck.

Teamet på Hesselhøj Hestecenter, Fyn, består af ejerne Dorthe og Hans Jørgen Hoeck (står ved hesten) samt deres engagerede og dygtige hjælpere fra venstre: Camilla Weinreich og Katrine Olsen, på hestens anden side: Rikke Nielsen, Andreas Thomsen og Rikke Østergaard.

GRAFIKER: KH